

Yerel halkın kültürel miras değerlerine yönelik metaforik algılarının belirlenmesi: Mersin örneği

Determining local people's metaphorical perceptions regarding cultural heritage values: The case of Mersin

Cemile Yücel¹ ve Sevda Sahilli Birdir²

¹YL Öğrencisi, Mersin Ün., Turizm Fakültesi, Mersin/Türkiye, e-mail:yucemile@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2500-3609>

²Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Mersin/Türkiye, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1568-5837>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 5 Mayıs 2022 Düzeltilme: 8 Temmuz 2022 Kabul: 12 Temmuz 2022</p> <p>Anahtar kelimeler: Kültürel miras algısı, Metaforik algı, Yerel halk algısı</p>	<p>Araştırmanın amacı, Mersin'de yaşayan yerel halkın kültürel mirasa ilişkin algılarını metaforik olarak belirlemektir. Araştırmada olgubilim deseni kullanılmış ve Mersin'de yaşayan yerel halktan 417 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada, yarı yapılandırılmış form ile yerel halktan "Kültürel miras... gibidir. Çünkü ..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada içerik analizinden elde edilen bulgulara göre, yerel halk tarafından kültürel mirasa ilişkin toplam 93 farklı metafor geliştirilmiştir. Kültürel mirasa ilişkin yerel halk tarafından en fazla geliştirilen metaforlar; hazine, altın, geçmiş, tarih, ayna, hafıza, milli değerdir. Katılımcıların geliştirdiği metafor ifadeleri 6 kategori altında gruplandırılmıştır.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 5 May 2022 Revised: 8 July 2022 Accepted: 12 July 2022</p> <p>Keywords: Cultural heritage perception, Metaphorical perception, Local people perception</p>	<p>The aim of this research is to metaphorically determine the perceptions of the local people living in Mersin regarding cultural heritage. The Phenomenology design was used in the research and 417 local people living in Mersin were reached. In the study, with the semi-structured form, it is like "Cultural heritage... from the local people. Because ..." were asked to complete the sentence. According to the findings obtained from the content analysis in the research, a total of 93 different metaphors related to cultural heritage were developed by the local people. Metaphors related to cultural heritage most developed by local people; treasure, gold, past, history, mirror, memory and national value. The metaphor expressions developed by the participants are under 6 categories.</p>

1. Giriş

Kültürel miras, geçmiş ve gelecek kuşaklar arasında iletişimi sağlayarak bireyin aidiyet duygusunun gelişimine katkı sunan ve bireyin toplumsal kimliğini fark etmesinde etkili olan değerlerdir (Kiper, 2004: 14). Çapar & Yenipınar'a (2017: 418) göre kültürel miras, ülkelerin kendine özgü taraflarına odaklanan ve diğer ülkelerden farklılaşmasını sağlayan ulusal veya evrensel niteliğe sahip değerlerdir. Kültürel mirasın önemi, mirasa sahip olan topluluğun söz konusu mirasa yönelik attığı değer ve duyduğu saygı düzeyinde saklıdır (Stephens & Tiwari, 2015: 101). Toplumun fertlerine ortak geçmişlerini sunması ve toplumda birlik, beraberlik, dayanışma duygularını güçlendiren unsur olması bakımından önemlidir (Gümüşçü, 2018). Kültürel mirasın korunması konusu, ona verilen önem ya da değer ile ilişkili bir kavramdır. İnsanların önem ya da değer verdikleri şeyleri koruma davranışları bu ilişkiyi açıklamaktadır (Emre, 2017:33). Buradan yola çıkarak kültürel mirasın kimlik ifade etmesi, tarihi,

* Bu çalışma, Doç. Dr. Sevda BİRDİR danışmanlığında yapılan Cemile Yücel'in Yüksek lisans tezinin bir bölümünden türetilmiştir. Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 30/11/2021 tarih ve 192 sayılı karar ile Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynak göster: Yücel, C. & Sahilli Birdir, S. (2022). Yerel halkın kültürel miras değerlerine yönelik metaforik algılarının belirlenmesi: Mersin örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (3), 274-287. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1111276>

bilimsel, sanatsal, estetiksel ve ekonomik değer taşıması nedeniyle önemli olduğu ve korunması gerektiği düşünülmektedir (Karaca Yılmaz vd., 2017: 87).

Yerel halk ile ilişkisi açısından kültürel mirasların ne ifade ettiği de önemli bir konudur. Bir toplumun bireyleri arasındaki bağ, ortak tarih ve kültürü ile şekillenmekte ve güçlü bir kesit ortaya koymaktadır. Toplum, öz yapısı itibarıyla coğrafi, demografik, tarihsel ve geleneksel olarak ortak özellikleri yansıtmaktadır. Bu ortak tarih ve ortak kültür yerel sakinlerin kültürel mirasını temsil etmektedir (Keskin, Saçlı & Efe, 2020:63-64). Nesilden nesile aktarılan kültürel miras, toplumun aidiyet duygusuyla bağlantılı olması nedeniyle önemli bir değer haline gelmiştir (Rahil vd., 2020: 34). Kültürel miras varlıkları aynı zamanda, o bölgede yaşayan nüfusa ait yaşamların ve çalışmaların önemli bir bölümünün betimlemesidir (Grmuša, Šušnjar & Tanović, 2020: 299). Mirasın bulunduğu alandaki paydaşların söz konusu miras alanına yükledikleri olumlu özellik ve nitelikler bahsedilen değer içeriğini oluşturmaktadır. Kültürel miras ile toplum ilişkisinin ön plana çıktığını gösteren birçok durumdan kaynaklı kültürel mirasın korunmasında rolü bulunan paydaşların koruma sürecini anlama ve sürece katkıda bulunmaları konusu, gittikçe daha önemli hale gelmiştir (Eryazıcıoğlu, 2021: 119). Bu hususlar dikkate alındığında, kültürel mirasın korunmasında başarının anahtarı, yerel halkın bu sürece katılımı, desteği ve yaşatmaya yönelik çalışmalarına bağlıdır. Yerel halkın sadece kültürel değerlere yönelik bilinçlendirilmesi, bilgilendirilmesi, farkındalıklarının oluşmasına yönelik çalışmalar yeterli olmamaktadır. Bu çalışmaların yanı sıra koruma sürecinde eğitim ve teşvik edici programlarla yerel halkın etkin katılımının sağlanarak koruma politikalarına yön vermeleri önemli bir gerekliliktir (Gültekin & Uysal, 2018: 2039).

2. Literatür

2.1. Kültürel miras ve koruma çabaları

İkinci Dünya Savaşı küresel boyutta kültürel mirasın korunmasına yönelik çabaların dönüm noktası olmuştur. Savaş bittikten sonra savaşın enkazı altında kalan tarihin yeniden insanlık tarihine kazandırılması amacıyla başlatılan girişimler, kültürel miras hakkında yapıcı ve düzenleyici çalışmalara zemin hazırlamıştır (Ekinci, 2003: 236). Bu amaca yönelik uluslararası platformda birçok resmi/özel kurum ve kuruluş ile sivil toplum örgütünün etkin faaliyetler gösterdiği görülmüştür. Bu anlamda uluslararası örgütler arasında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ve Avrupa Konseyi'nin (COE) öncü kuruluşlar olduğu görülmektedir. UNESCO meclisinde imzalanan 1972 tarihli, 'Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme' ile dünya mirası kavramı literatüre kazandırılmış ve dünya mirası sayılacak alanları içeren Dünya Miras Listesi'nin hazırlanması gereklilik olarak görülmüştür. Dünya Miras Listesi'ni hazırlama görevini yürütmek üzere UNESCO bünyesinde Dünya Miras Merkezi kurulmuş (Emre, 2017) ve adaylık dosyalarının farklı metotlarla hazırlanmasına yönelik sözleşmeye taraf olan devletlere rehberlik yapma görevi Dünya Miras Merkezi'ne verilmiştir (Ürün, 2016). Dünya mirası sayılacak varlıkların tespiti ile Dünya Miras Listesi'nin oluşturulması ve listede bulunan alanların korunması sürecinin takibini sağlamak üzere Dünya Mirası Komitesi kurulmuştur. Dünya Mirası Komitesinin çalışmalarında kullanması amacına yönelik ise Dünya Miras Fonu oluşturulmuştur (Cuccia & Rizzo, 2016; Emre, 2017:33).

UNESCO'nun 1972 tarihli sözleşmesi somut miras değerlerine odaklanarak miras kavramını 'kültürel' ve 'doğal miras' olmak üzere sınıflandırmıştır (Varol, 2020: 1141). Sözleşmeye göre anıtlar, yapı grupları ve sit alanları somut kültürel miraslar olarak ifade edilmekte (Çapar & Yenipınar, 2017: 400) iken üstün evrensel değere sahip doğal özellikleri barındıran alanlar ise doğal miras olarak tanımlanmıştır (Varol, 2020: 1141). Kültürel miras değerlerinin büyük kısmını somut kültürel değerlerin oluşturması elle tutulur gözle görünür olmayan başka bir deyişle "somut olmayan" kültürel mirasa yönelik ayrı bir çalışmayı gerekli kılmıştır (Gümüşçü, 2018:109). Somut bakış açısına sahip kültürel miras kavramının içeriği, UNESCO'nun 2003 yılında kabul ettiği 'Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (SOKÜM) ile soyut mirasları da içerecek şekilde genişlemiştir (Varol, 2020). SOKÜM'e göre "Somut olmayan kültürel miras, toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar, anlamına gelir" şeklinde tanımlamıştır (Türker & Çelik, 2012).

Kültürel mirasın korunması geçmişte olduğu gibi bugün de birçok aktörün uluslararası çabalarını gözler önüne sermektedir. Bu koruma çabaları, devletlerin kamusal girişimlerinin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarını, yerel halkı ve bireyleri de içermektedir (Jagielska-Burduk vd., 2021). Dünya Mirası Sözleşmesi kapsamında Dünya Miras Listesi'nde kayıt altına alınan kültürel miras varlıklarının sayısı ile ülkelerin kültür ve turizm alanındaki prestijleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Bu durum Dünya Miras Listesi'ne dahil olma adına ciddi bir rekabet olarak görülmektedir (Akpınar, 2007).

2.2. Kültürel miras ve metaforik algılar

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında öncelikli görevi bulunan yerel halkın söz konusu miraslara yönelik algılarının belirlenmesi, bu sürece katılımlarını sağlama noktasında önemli bir çaba olarak görülmelidir. Algılar; ne gördüğümüzü, nasıl yorumladığımızı, neye inandığımızı, nasıl davrandığımızı bize göstermektedir. Algılarımız aynı zamanda zihnimizde değerler yaratmakta, problemler oluşturmakta ve bu problemleri de çözmektedir (Bakan & Kefe, 2012: 21). Algılama ise birey tarafından algıların yorumlanması, değerlendirilmesi, anlam atfedilmesi, bilinçli bir zihinsel bütünlük oluşturulmasıdır. Buradan hareketle, bireylerin duyuları vasıtasıyla dış çevrelerinden aldıklarını işleyerek ortaya bir ürün çıkarmaları algılama, bu işlem sonrası çıkan ürün ise algı olarak ifade edilmektedir (Tunç & Atılğan, 2017: 230-231). Yerel halk ve kültürel miras ilişkisinden yola çıkılarak bu çalışmada, Mersin’de yaşayan yerel halkın sahip oldukları kültürel miraslara yönelik algıları, metaforlar aracılığı ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Metaforlar, geleneksel bakış açısıyla konuşma dilinin süslü betimsel ifadeleri olarak görülmekte iken son zamanlarda bilim insanları tarafından toplumsal konulara ait imgeleri yansıtan, algıların belirlenmesi ve bilginin aktarımında etkili olan bir yol olarak görülmeye başlanmıştır (Koroğlu vd., 2018). Kavram olarak metafor, bireyin üst bilişsel boyuttaki olguları anlamak ve açıklamak amacıyla görevlendirdiği zihinsel araçlardır (Saban vd., 2006). Örtük kalan bazı değerleri somut hale getirerek yansıtan ve toplamaştırıldığı takdirde farklı fikir ve eylem biçimlerini gölgede bırakacak gizil güçlere sahip olan her metaforun, kavramsal çerçevesi içinde bir kelime dağarcığı, sözlük, adlandırma şekli olduğu varsayılır (Cook-Sather, 2003). Lowery (2013) metaforların, belirli bir kültüre ya da alt kültüre ait özel dünya görüşünü yansıttığını, bu kültür ve alt kültüre mensup kişilerin dilsel olarak metaforları sezgisel olarak anladıklarını ifade etmektedir. İki fenomen arasında bağlantıyı sağlamak için kullanılan metafor aracılığı ile, özellikleri herkes tarafından iyi bilinen ilk fenomenin algılanan bir özelliğinden yola çıkılarak yeni fenomenle arasındaki ortak bağ ve özellikler kestirmeden anlatılmaya çalışılır (Güner, 2013).

Saban’a (2008a: 461) göre herhangi bir metaforun kaynağı, metaforun ana temasını farklı bir açıdan anlamak ve açıklamak konusunda zihinsel filtreleme işlevini yerine getirmektedir. Koç (2014: 53), metaforların sahip oldukları yazınsal ve sözel zenginliğin yanı sıra akademik anlamda yapılan çalışmalara daha derin bir anlam yükleyen gittikçe daha çok kabul gören bir teknik olarak düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda kültürel mirasa yönelik metaforik algılarının belirlenmesine odaklanılan çalışmalar araştırıldığında sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Günden (2021) çalışmasında, kültürel miras konusu ile ilişkili öğrenim gören üniversite öğrencilerinin somut kültürel mirasa yönelik tutumlarını ve kültürel miras kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemeye çalışmıştır. Elde edilen veriler neticesinde kültürel miras ile ilişkili bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin kültürel mirasa yönelik metaforik algı düzeyleri ile kültürel mirasa ilişkin tutum düzeyleri arasında yüksek düzeyde seyreden anlamlı ilişki bulunmuştur.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 532 öğretmen adayının kültürel miras kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemek amacıyla Selanik Ay & Kurtdele Fidan (2013) bir çalışma yapmışlardır. Katılımcılardan elde edilen veriler sonucunda en fazla kültürel mirasın önemli olduğuna yönelik metaforlar üretildiği belirtilmiştir. Bu bulgudan yola çıkarak öğretmen adaylarının, kültürel mirasın değeri, korunması ve sürdürülebilirliğine yönelik farkındalık yaşadıkları ifade edilmiştir. Koroğlu vd. (2018) tarafından, turizm rehberliği eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda, öğrencilerin kültürel miras üzerine çok sayıda olumlu metafor geliştirdikleri belirtilmiştir. Bununla birlikte turist rehberliği okuyan öğrencilerin, kültürel mirasın tanıtımı, korunması ve yaşatılmasına yönelik sorumluluk almaya istekli olduklarının görüldüğü ifade edilmiştir.

Kültürel miras ve turizm konusunda önemli rolü bulunan turizm rehberliği lisans öğrencileri ile kültürel miras ve turizm önlisans öğrencilerinin kültürel miras kavramına yönelik algılarının tespit edilmesi amacıyla Günden & Güneren (2021) tarafından çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda kültürel mirasın toplumsal ve tarihi açıdan önemine vurgu yapılan metaforların daha fazla üretildiği ve en fazla geliştirilen metafor kavramının ‘hazine’ olduğu bulgulanmıştır. Sundberg (2016) Güneybatı Minneapolis’te yaşayan bölge sakinlerinin miras ve kültür hakkındaki algılarını araştırdığı çalışmasında, katılımcıların yaşadıkları mahallenin karakterini ve miras kavramını üç kelime ile betimlemelerini istemiştir. Elde edilen veriler sonucunda miras kavramına yönelik algılarda en fazla ortak kullanılan kelimeler; tarih, kültür, gelenek olarak bulgulanmıştır. Yine çalışma verilerinin analizi sonucunda yaş ve bölgede yaşama süresi arttıkça katılımcıların miras algısının da arttığı bulgulanmıştır. Miras algısının tarihi alanlardan ziyade doğal alanlar ile ilişkilendirildiği görülmüştür.

Mersin’de yaşayan yerel halkın kültürel miras kavramına yönelik algılarının, metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada araştırmanın problem cümlesi: “Mersin’de yaşayan yerel halkın

Kültürel mirasa ilişkin sahip oldukları algıları nedir?” şeklindedir. Kültürel miras konusuna yönelik metaforik algıların yerel halkın bakış açısıyla tespitine yönelik çalışmaların sınırlı sayıda olması nedeniyle çalışmanın literatürdeki bu boşluğu doldurmaya katkı sunacağı düşünülmüştür.

3. Yöntem

Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseninden yararlanılmıştır. Olgu bilim, anlam olarak sezgilenen ancak detaylı bir görüşe sahip olunmayan olguları konu edinmektedir. Bu tür araştırmalarda veri toplanan kaynaklar, araştırmanın konu edindiği olguyla ilgili yaşanmışlığı olan, söz konusu olguyla ilgili görüşlerini yansıtabilecek kişi veya gruplardır (Büyüköztürk vd., 2008: 22). Bu çalışmada da Mersin’de yaşayan yerel halkın kültürel miras ile ilgili belirtmiş oldukları olgular incelenmiştir.

3.1. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Mersin’de yaşayan yerel halktan 417 katılımcı oluşturmuştur. Yaşanılan herhangi bir yerdeki kültürel değerlerin öncelikli sahiplerinin yerel halk olması, kültürel miras ile ilgili katılımcıların metaforik algılarının çalışma açısından önemini göstermektedir.

3.2. Verilerin toplanması

Araştırma için veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket, “cevaplayıcılardan bilgi toplamak için, biçimlendirilmiş veri formlarıdır.” (Nakip & Yaraş, 2017: 163). Ankette araştırmaya cevap verecek kişilerin demografik özelliklerine yönelik sorular ile birlikte kültürel mirasa ilişkin sahip oldukları algılarını belirlemeye yönelik açık uçlu bir soru yer almıştır. Açık uçlu soru aracılığı ile katılımcılardan “Kültürel miras... gibidir. Çünkü ...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Katılımcıların kültürel mirasa yönelik algı düzeylerinin metafor yoluyla belirlenmesine yönelik bu çalışmada “... gibi” kelimesi ile metaforun ana temasıyla bağlantılı zihindeki imgesel bağ, “çünkü ...” ile bu metaforla imgeleştirilen anlamın gerekçesi belirlenmeye çalışılmıştır (Koroğlu vd., 2018:101). Elde edilen bu cümleler araştırmanın veri kaynağını oluşturmuştur.

3.3. Verilerin analiz edilmesi

Katılımcıların geliştirdikleri metaforların analiz edilmesinde daha önce metafor yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmalardan yararlanılmıştır (Saban, 2009; Koroğlu vd., 2018; Selanik Ay & Kurtdede Fidan, 2013). Metafor inceleme çalışması; (1) kodlama ve ayıklama aşaması, (2) örnek metafor imgesi derleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve (5) nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma aşaması şeklinde beş aşamada gerçekleştirilmiştir.

3.3.1. Kodlama ve ayıklama

Kodlama ve ayıklama aşamasında katılımcılar tarafından geliştirilen metaforlar ve gerekçeleri incelenmiştir. Her bir katılımcının geliştirdiği metaforlar basit ifadelerle kodlanmıştır (hazine, elmas, altın, ... vb.). Ayrıca, yapılan incelemede metafor ifadesi içermeyen, yazılan metafora ait gerekçe belirtilmeyen ve yazılan gerekçe ile metafor arasında uyumsuzluk bulunan 154 adet veri ayıklanarak 263 adet veri ile analiz yapılmıştır.

3.3.2. Örnek metafor imgesi derleme aşaması

Bu aşamada elde edilen geçerli metaforlar, her bir metaforun içerdiği mesaj esas alınarak ayrıştırılmış ve alfabetik sıraya konularak ortak metafor ifadeleri düzenlenmiştir. Düzenleme sonrası katılımcıların oluşturduğu metaforlar tekrar tekrar okunarak listeye son şekli verilmiştir.

3.3.3. Kategori geliştirme aşaması

Analizin en önemli aşaması olan kategori belirleme sürecinde “Kültürel miras” kavramına ait katılımcılar tarafından geliştirilen metaforların taşıdıkları ortak özellikler değerlendirilmiştir. Katılımcıların geliştirdiği metafor ifadesi ile metaforun gerekçesi arasındaki kavramsal bağdan yola çıkılarak elde edilen veriler 6 kategori altında gruplandırılmıştır. Bu kategoriler; (1) Önem açısından kültürel miras, (2) Toplumsal değerler açısından kültürel miras, (3) Yaşamsal değerler açısından kültürel miras, (4) Çekicilik açısından kültürel miras, (5) Tarihi açıdan kültürel miras ve (6) Aydınlatıcı bir unsur olarak kültürel miras kategorileridir. Kategorilerin belirlenmesinde ve adlandırılmasında Selanik-Ay & Kurtdede-Fidan (2013) ve Koroğlu vd. (2018) tarafından yapılan çalışmalarda belirtilen gerekçeler dikkate alınmıştır. Veriler içerisinde her kategori altında gruplandırılmış metafor

ifadelerinden en çok tekrar eden ve kültürel miras ifadesini en iyi açıkladığı varsayılan 3 metafor seçilmiştir. Elde edilen verilerin desteklenmesi amacıyla geliştirilen metafor ve gerekçelerinden doğrudan alıntılar yapılarak çalışmada belirtilmiştir.

3.3.4. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması

Bir araştırmadan elde edilen verilerin inandırıcılığını sağlamak ve artırmak için kullanılan en önemli ölçütler geçerlik ve güvenilirliktir (Bayrı & Akçacı, 2020: 460). Nitel bir araştırmada geçerliliğin sağlanması için çalışma verilerinin ayrıntılı şekilde raporlaştırılması, sonuçlarının ise tam ve açık olarak sunulması şarttır (Yıldız vd., 2012: 92). Araştırma kapsamında elde edilen verilerin geçerliğinin sağlanması amacıyla analiz süreci kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Kültürel miras kavramına yönelik katılımcılar tarafından üretilen tüm metaforlara, belirlenen kategoriler altında bulgulara yer verilmiştir. Güvenirliğine yönelik ise, belirlenen kavramsal kategoriler altında yer alan metafor ifadelerinin söz konusu kategorinin çıkarımını simgeleyip simgelemediğini kontrol etmek amacıyla uzman görüşünden yararlanılmıştır. Katılımcıların ürettiği metaforları içeren liste ile birlikte belirlenen kategoriler ve gerekçelerinin yazılı olduğu liste uzmana gönderilmiştir. Katılımcılar tarafından geliştirilen metaforların, çalışma için belirlenen 6 kategori altında listeye yerleştirilmesi istenmiştir. Uzman tarafından ilgili kategorilere yerleştirilen metafor ifadeleri ile araştırmacının yapmış olduğu çalışma karşılaştırılarak Miles & Huberman'ın güvenilirlik formülü [$\text{Güvenirlik} = (\text{görüş birliği sağlanan ifade}) / (\text{görüş birliği sağlanan ifade} + \text{görüş birliği sağlanamayan ifade})$] ile güvenilirlik hesaplanmıştır. Yazarlara göre, uzman ve araştırmacı tarafından yapılan değerlendirme sonucundaki uzlaşmanın %90 ve üzeri olması çalışmada istenilen düzeyde güvenirliliğin sağlandığını göstermektedir (Saban, 2008b:430). Hesaplama sonucuna göre çalışmanın güvenirliliği %92 (86/86+7) olarak bulunmuştur. Görüşüne başvuru uzman tarafından 7 metafor (anı, hüznün, ipucu, kültür, çocuk, iz, tohum), araştırmacının yerleştirdiği gruptan farklı bir gruba yerleştirmiştir.

3.3.5. Nicel veri analizi için verileri SPSS paket programına aktarma aşaması

Sonuç olarak, içeriklerine göre 6 kategori altında toplanan 93 metafor ifadesi ve katılımcı bilgileri SPSS istatistik programına aktararak bu metaforların kaç katılımcı tarafından üretildiğine ilişkin istatistikleri gösteren frekans(f) ve yüzde (%) tablosu oluşturulmuştur.

4. Bulgular

Bu araştırmaya Mersin'de yaşayan 417 yerel halk katılmıştır. Araştırmaya katılan yerel halkın demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımı

Mersin'de yaşayan yerel halkın demografik özellikleri					
	f	%		f	%
Cinsiyet			Medeni Durum		
Kadın	269	64,5	Bekâr	166	39,8
Erkek	148	35,5	Evli	251	60,2
Toplam	417	100	Toplam	417	100
Meslek			Yaş		
İşçi	41	9,8	21-30	132	31,7
Memur	197	47,2	31-40	149	35,7
Öğrenci	48	11,5	41-50	100	24,0
Diğer	79	18,9	51 ve üstü	36	8,6
Çalışmıyor	52	12,5	Toplam	417	100
Toplam	417	100			
Gelir Düzeyi			Eğitim Durumu		
Düşük	79	18,9	Lise	98	23,5
Ortanın altı	43	10,3	Ön Lisans	72	17,3
Orta	226	54,2	Lisans	194	46,5
Ortanın üstü ve Yüksek	69	16,5	Lisansüstü	53	12,7
Toplam	417	100	Toplam	417	100

Katılımcıların cinsiyet dağılımlarına bakıldığında %64,5'ini kadınların, %35,5'ini erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Yaş özelliklerine bakıldığında en yüksek oranı %35,7 oranla "31-40" yaş aralığı katılımcıları oluşturmuştur. Bunu sırasıyla, %31,7'lik bir oranla, "21-30" yaş aralığındaki katılımcılar; %24'lük bir oranla "41-50" yaş aralığındaki katılımcılar ve %8,6'lık bir oranla "51 ve üstü" yaş aralığındaki katılımcıların takip ettiği

görülmektedir. Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde %39,8'inin "bekâr" ve %60,2'sinin ise, "evli" olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarına göre demografik dağılım incelendiğinde, katılımcıların %46,5'sinin "lisans", %18,2'sinin "lise", %17,3'ünün "önlisans", %12,7'sinin "lisansüstü" mezunu olduğu ve %5,3'ünün ise, "ilköğretim" mezunu olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, %47,2'sinin "memur", %11,5'inin "öğrenci", %9,8'inin "işçi", %18,9'unun "diğer" meslek grubunda yer aldığı ve %12,5'inin ise herhangi bir işte çalışmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların gelir durumları değerlendirildiğinde, %18,9'unun "düşük", %10,3'ünün "ortanın altı", %54,2'sinin "orta", %16,5'inin ise, "ortanın üstü ve yüksek" gelir düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Mersin'de yaşayan katılımcı yerel halk tarafından kültürel miras kavramı ile ilgili olarak 93 metafor geliştirilmiştir. Katılımcıların geliştirdiği bu metaforlar 6 kategori altında toplanarak Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'ye bakıldığında geçerli metafor ifadesine sahip 263 katılımcının kültürel miras kavramı ile ilgili 93 adet metafor geliştirdiği görülmektedir. 50 katılımcı tarafından geliştirilen "hazine" metaforu en fazla geliştirilen metafor olmuştur. Bu metaforu, "altın (f=19)", "geçmiş (f=10)" ve "tarih (f=10)", "ayna (f=9)", "hafıza (f=8)" metaforlarının izlediği görülmektedir. Ayrıca, "millî değer (f=8)", "değer (f=7)", "geçmiş-gelecek (f=6)", "çocuk (f=6)", "emanet (f=5)", "gelecek (f=5)", "yaşam (f=5)", "elmas (f=4)", "hatıra (f=4)", "ışık (f=4)", "evrensel değer (f=3)", "kimlik (f=3)", "kitap (f=3)", "millî servet (f=3)", "zaman makinesi (f=3)" metaforları geliştirilen diğer metaforlar arasındadır.

Tablo 2. Kültürel mirasa yönelik metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategoriler	Metafor/ Frekans(f)	Metafor sayısı	Toplam metafor frekansı	%
Önem açısından kültürel miras	Aile yadigarı (1), Altın (19), Altın yumurtlayan tavuk (1), Antika (2), Ata yadigarı (1), Değer (7), Dolar (1), Elmas (4), Emanet (5), Hazine (50), İnşaatın Temeli (1), Kitap (3), Maden (1), Millî servet (3), Miras (2), Mücevher (1), Para (1), Servet (1), Tarihi zenginlik (1), Yaşam (5)	20	110	41,83
Toplumsal değerler açısından kültürel miras	Aile (2), Araç (1), Ata (1), Bayrak (1), Ben (1), Canlı (1), Çeyiz (1), Dil (2), Evrensel değer (3), Geçmiş-gelecek (6), Gelecek (5), Gelenek (1), Genetik (2), Hamur (1), Hüzn (1), Kimlik (3), Köprü (2), Kültür (1), Mesaj (1), Millî değer (8), Özümüz (1), Vatan (2)	22	47	17,88
Yaşamsal değerler açısından kültürel miras	Ağaç kökü (1), Can (1), Çocuk (6), Evimiz (1), Göz (1), Hava (1), Kök (1), Nefes (2), Ruh (1), Yaşam kaynağı (2)	12	19	7,22
Çekicilik açısından kültürel miras	Dünya harikası (1), Film (2), Hediye (1), İpucu (1), Masal (1), Orkide çiçeği (1), Pınar (1), Sandık (1), Sonsuzluk (1), Şarap (2), Zaman yolculuğu (1)	11	13	4,94
Tarihi açıdan kültürel miras	Geçmiş (10), Geçmişin hafızası (1), Delil (1), Günlük (1), Hafıza (8), Hatıra (4), Hatıra defteri (1), Tarih (10), Tarihi eser (2), Yolculuk (1), Zaman (1), Zaman makinesi (3)	11	42	15,96
Aydınlatıcı bir unsur olarak kültürel miras	Ansiklopedi (1), Aydınlatıcı (1), Ayna (9), Belge (1), Bilgi (1), Fener (1), Geçmişin ışığı (1), Güneş (2), Işık (4), İz (1), Kanıt (2), Öğretmen (1), Pusula (1), Rehber (2), Somut belge (2), Yansıma (1), Yıldız (1)	17	32	12,17
		93	263	100

Önem açısından kültürel miras kategorisinde 110 katılımcının 20 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %41'inin bu kategoride metafor geliştirdiği ve en fazla geliştirdikleri metafor ifadelerinin "hazine (f=50)", "altın (f=19)", "değer (f=7)" olduğu Tablo 3'te görülmektedir. Bu metaforların geliştirilme gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

".....kültürel miras hazine gibidir. Çünkü; maddi ve manevi değerleri çok yüksek olup gelecek nesile yol göstermesi bakımından çok değerli olduklarını düşünüyorum, yıllar geçtikçe değeri artar, geçmişimizi temsil eder, değeri pahayla ölçülemez ve hiç değerini kaybetmez aksine zaman geçtikçe daha da değeri artar, yaşadığın bölgeye maddi ve manevi değer katar, toplumları zenginleştirir ve yüceltir, çok değerlidir ve tarihimiz onda saklıdır".

“.....kültürel miras altın gibidir. Çünkü; değerlidir, değeri asla düşmez, gün geçtikçe değer kazanır, nadir bulunur”.

“.....kültürel miras değer gibidir. Çünkü; ülkemizi tüm dünyaya tanıtır, yaşanmışlıklar barındırır, geçmiş ve gelecek arasında köprü görevi görür geleceğe yön verir, kültürel açıdan önem taşıyan değerlerdir”.

Tablo 3. Önem açısından kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Aile yadigarı	1	0,4
Altın	19	7,2
Altın yumurtlayan tavuk	1	0,4
Antika	2	0,8
Ata yadigarı	1	0,4
Değer	7	2,7
Dolar	1	0,4
Elmas	4	1,5
Emanet	5	1,9
Hazine	50	19,0
İnşaataın temeli	1	0,4
Kitap	3	1,1
Maden	1	0,4
Millî servet	3	1,1
Miras	2	0,8
Mücevher	1	0,4
Para	1	0,4
Servet	1	0,4
Tarihi zenginlik	1	0,4
Yaşam	5	1,9
Zaman yolculuğu	1	0,4
Toplam	110	41,83

Tablo 4. Toplumsal değerler açısından kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Aile	2	0,8
Araç	1	0,4
Ata	1	0,4
Bayrak	1	0,4
Ben	1	0,4
Canlı	1	0,4
Çeyiz	1	0,4
Dil	2	0,8
Evrensel değer	3	1,1
Geçmiş-Gelecek	6	2,3
Gelecek	5	1,9
Gelenek görenek	1	0,4
Genetik	2	0,8
Hamur	1	0,4
Hüzün	1	0,4
Kimlik	3	1,1
Köprü	2	0,8
Kültür	1	0,4
Mesaj	1	0,4
Millî değer	8	3,0
Özümüz	1	0,4
Vatan	2	0,8
Toplam	47	17,88

Toplumsal değerler açısından kültürel miras kategorisinde 47 katılımcının 22 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %17,88'inin bu kategoride metafor geliştirdiği ve en fazla geliştirdikleri metafor ifadelerinin “millî değer (f=8)”, “geçmiş-gelecek (f=6)”, “gelecek (f=5)” olduğu Tablo 4'te görülmektedir. Bu metaforların geliştirilme gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“.....kültürel miras millî değer gibidir. Çünkü; ülkemizin içinde bulunduğu toprakların önceki durumunu yansıtır, geleceğe ışıktır, gelecek nesiller için korunmalıdır, ülkemizin geleceğine yön verir”.

“.....kültürel miras geçmiş-gelecek gibidir. Çünkü; geçmişimize ışık tutarak nereden nasıl geldiğimizi şu an nerede olduğumuzu ve gelecek nesillerimizin de nereden geldiğimizi öğrenmesi için gereklidir, geçmişini bilmeyenin geleceği olmaz, geçmişini öğrenip geleceği inşa edersin”.

“.....kültürel miras gelecek gibidir. Çünkü; yarınların garantisi için önemlidir, geleceğe ışık tutar, geçmişini bilmeyen geleceğini bilemez”

Yaşamsal değerler açısından kültürel miras kategorisinde 19 katılımcının 12 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %7,22’sinin bu kategoride metafor geliştirdiği ve en fazla geliştirdikleri metafor ifadelerinin “çocuk (f=6)”, “nefes (f=2)”, “yaşam kaynağı (f=2)” olduğu Tablo 5’te görülmektedir. Bu metaforların geliştirilme gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“.....kültürel miras çocuk gibidir. Çünkü; korunmaya sevgiye ilgiye muhtaçtır bunları yaparsak geleceğe yatırımımız olur, korumalı ve özen göstermeliyiz, hayatımızın parçasıdır ve geleceğe aktarmamız gerekir”.

“.....kültürel miras nefes gibidir. Çünkü; toplumların yaşaması kültürel mirasa bağlıdır”.

“.....kültürel miras yaşam kaynağı gibidir. Çünkü; yaşadığımız sürece buralara ihtiyaç vardır”.

Tablo 5. Yaşamsal değerler açısından kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Ağaç kökü	1	0,4
Can	1	0,4
Çocuk	6	2,3
Evimiz	1	0,4
Göz	1	0,4
Hava	1	0,4
Kök	1	0,4
Nefes	2	0,8
Ruh	1	0,4
Tohum	1	0,4
Varolma biçimi	1	0,4
Yaşam kaynağı	2	0,8
Toplam	12	7,22

Çekicilik açısından kültürel miras kategorisinde 13 katılımcının 11 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %4,94’ünün bu kategoride metafor geliştirdiği Tablo 6’da görülmektedir. Bu metaforlardan bazıları “şarap (f=2)”, “film (f=2)”, “orkide çiçeği (f=1)” ifadeleridir ve geliştirilen bu metaforların gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“.....kültürel miras şarap gibidir. Çünkü; yıllar geçtikçe değeri önemi artar, tarihi geçtikçe değeri yükselir”.

“.....kültürel miras film gibidir. Çünkü; atalarımızın hayatını izliyor gibi hissediyorum, geçmişte yaşayan uygarlıkların o dönemki yaşadıklarını film gibi zihnimde canlandırabilirim”.

“.....kültürel miras orkide çiçeği gibidir. Çünkü; ne kadar özen göstererek bakılırsa muhteşemliğini yitirmeden güzelliği ve estetiğiyle çoğu insanı etkileyebilir”.

Tablo 6. çekicilik açısından kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Dünyanın harikası	1	0,4
Film	2	0,8
Hediye	1	0,4
İpucu	1	0,4
Masal	1	0,4
Orkide çiçeği	1	0,4
Pınar	1	0,4
Sandık	1	0,4
Sonsuzluk	1	0,4
Şarap	2	0,8
Zaman yolculuğu	1	0,4
Toplam	13	4,94

Tarihi açıdan kültürel miras kategorisinde 42 katılımcının 11 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %15,96'sının bu kategoride metafor geliştirdiği ve en fazla geliştirdikleri metafor ifadelerinin “geçmiş (f=10)”, “tarih (f=10)”, “hafıza (f=8)” olduğu Tablo 7’de görülmektedir. Bu metaforların geliştirilme gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“.....kültürel miras geçmiş gibidir. Çünkü; onları gezerken geçmişim gözümde canlanır, bizi geçmişte yaşanan zamana götürür, geleceğimizin inşaâ etmemimizde çok büyük etkendir, iyisiyle kötüsüyle bize aittir”.

“.....kültürel miras tarih gibidir. Çünkü; tarih gibi geleceğe ışık tutar, geçmişimiz hakkında bilgi verir, milletlerin tarihine sahip çıkması lazım”.

“.....kültürel miras hafıza gibidir. Çünkü; geçmişle ve dolayısıyla insanlıkla bağımızı korur, korunmazsa insanlığın yaşadıkları silinir, hafızasını kaybeden toplum benliğini yitirir”.

Tablo 7. Tarihi açıdan kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Geçmiş	10	3,8
Geçmişin hafızası	1	0,4
Günlük	1	0,4
Hafıza	8	3,0
Hatıra	4	1,5
Hatıra defteri	1	0,4
Tarih	10	3,8
Tarihi eser	2	0,8
Yolculuk	1	0,4
Zaman	1	0,4
Zaman makinesi	3	1,1
Toplam	42	15,96

Tablo 8. Aydınlatıcı bir unsur olarak kültürel miras kategorisinde metaforların dağılımı

Metaforlar	f	%
Ansiklopedi	1	0,4
Aydınlatıcı	1	0,4
Ayna	9	3,4
Belge	1	0,4
Bilgi	1	0,4
Fener	1	0,4
Geçmişin ışığı	1	0,4
Güneş	2	0,8
Işık	4	1,5
İz	1	0,4
Kanıt	2	0,8
Öğretmen	1	0,4
Pusula	1	0,4
Rehber	2	0,8
Somut belge	2	0,8
Yansıma	1	0,4
Yıldız	1	0,4
Toplam	32	12,17

Aydınlatıcı bir unsur olarak kültürel miras kategorisinde 32 katılımcının 17 metafor geliştirdiği bulgulanmıştır. Katılımcıların %12,17'sinin bu kategoride metafor geliştirdiği ve en fazla geliştirdikleri metafor ifadelerinin “ayna (f=10)”, “ışık (f=4)”, “rehber (f=2)” olduğu görülmektedir. Bu metaforların geliştirilme gerekçelerinden bazıları katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir.

“.....kültürel miras ayna gibidir. Çünkü; bize bizi anlatır, baktıkça geçmişin izlerini görürüz, geçmişini yansıtır ve gelecek için yol göstericidir, geçmiş yaşamların bilgi birikimini yansıtır”.

“.....kültürel miras ışık gibidir. Çünkü; nereden geldiğini unutan bir topluma geçmişten bir kalıntı ve gösterge olacağına inanyorum, önümüzü aydınlatır, geçmişe bakarak geleceğe yön veriyorum”.

“.....kültürel miras rehber gibidir. Çünkü; geçmişin izlerini estetiğini yaşamını yansıtır, geçmişte insanların nasıl yaşadığını gözlerimizle görmekle kalmaz o dokulara dokunarak hissetmeyi yaşama şansı bulurum”.

5. Sonuç ve öneriler

Mersin’de yaşayan yerel halkın kültürel mirasa ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada 417 katılımcıdan metafor geliştirmeleri ve geliştirilen metaforun gerekçesini belirtmeleri istenmiştir. Geçerli metafor üretildiği belirlenen 263 katılımcıya ait verilerin analizi sonucunda toplam 93 metafor geliştirildiği tespit edilmiştir. Söz konusu metafor ifadeleri ile gerekçelerinden yola çıkılarak 6 kategori altında gruplandırılan veriler karşılaştırıldığında en fazla metaforun “önem açısından kültürel miras” kategorisinde geliştirildiği görülmüştür. Katılımcılardan 110 kişi tarafından geliştirilen “hazine(f=50)” metaforunun en fazla tekrarlanan metafor olduğu görülmüştür. En az metafor ifadesinin geliştirildiği kategorinin ise “çekicilik açısından kültürel miras” olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak, Mersin’de yaşayan yerel halkın kültürel mirasları önemsedikleri, onları korunması gerekli çok değerli emanetler olarak gördükleri ancak onları çok fazla çekici bulmadıkları söylenebilir. Mevcut çalışma bulguları, kültürel miras algısının metaforlar yoluyla tespit edilmeye çalışıldığı Köroğlu vd., (2018); Selanik-Ay & Kurtdede-Fidan (2013) ve Günden & Güneren’e (2021) ait çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Ancak, Sarı vd., (2020) yaptıkları çalışmada en fazla metaforun “toplumsal değerler açısından kültürel miras” kategorisinde geliştirildiği ve en fazla üretilen metaforun “gelenek ve görenek” olduğunu bulgulamıştır. Yerel halkın kültürel miras kavramına ilişkin betimsel algılarını belirlemeye çalışan Sundberg (2016) çalışmasında, katılımcıların miras algısını en fazla “tarih” ve “kültür” kavramları ile betimlediklerini bulgulamıştır. Yerel sakinlerin, yaşadıkları tarihi alandaki turizm algılarının belirlenmesi için tarihi mirasa yönelik metaforik algılara odaklanan Dai ve diğerlerine (2017) ait çalışma bulguları, mevcut çalışma bulguları ile kısmen örtüşmektedir.

Çalışmada kültürel mirasa yönelik geliştirilen metaforların tamamının olumlu metafor ifadeleri olduğu görülmektedir. Metaforların gerekçelerine bakıldığında kültürel miras; geçmişi yansıtan, bugünü geleceğe taşıyan ve geleceğe ışık tutan değerler olarak ifade edilmiştir. Bununla birlikte, önem atfettikleri bu değerlere sahip çıkılarak korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerektiği yönünde olumlu görüşlerini belirtmişlerdir.

Bu çalışmada, kültürel mirasın öncelikli sahiplerinden yerel halkın kültürel miras değerlerine yönelik algılarına odaklanılmıştır. Kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması algı, farkındalık ve bilinç oluşturma konularını önemli kılmaktadır. İlkokul düzeyinden başlamak üzere tüm eğitim seviyelerinde öğrencilerin kültürel mirasları deneyimlemeleri sağlanarak, farkındalık seviyelerinin yükseltilmesi, olumlu algıların geliştirilmesi ve bilinçlerinin artırılmasına katkı sağlanabilir. Kültürel mirasa sahip bölgenin geleceğinin inşası ve gelişiminde sorumluluğu bulunan yerel otoritelerin mirasın sürdürülebilirliğine yönelik çalışmaları, mirasa dayalı kalınmayı destekleyici bir unsurdur. Bu bakımdan kültürel mirasın korunması konusunda yerel yönetimler, kamu kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk iş birliği sağlanarak katılımcılığın iyileştirilmesi sağlanabilir. Sürdürülebilirliğinin sağlanması için bölgesel stratejiler geliştirilebilir. Kültürel miras konusunda gelecekte yapılacak çalışmalar için bu çalışmadan farklı olarak kültürel mirasa yönelik algıların belirlenmesi amacıyla görüşme tekniğinden faydalanılarak daha derin ve farklı görüşlerin ortaya çıkması sağlanabilir.

Yazarların katkı oranı beyanı

Yazarlar makalenin veri toplama, veri analizi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından eşit düzeyde sorumlu olduğunu beyan ederler.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışma, Doç. Dr. Sevda Birdir danışmanlığında yapılan Cemile Yücel’in Yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiştir. Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 30/11/2021 tarih ve 192 sayılı karar ile Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu’ndan alınmıştır. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynakça

Akpınar, E. (2007). Türkiye’nin dünya mirası listesindeki yeri ve yeni bir aday önerisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (1), 81-106.

- Bakan, İ. & Kefe, İ. (2012). Kurumsal açıdan algı ve algı yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 19-34.
- Bayrı, Y. & Akçacı, T. (2020). Metafor yöntemi ile temel ekonomik ve finansal kavramların algı seviyelerinin belirlenmesi: Kilis örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 12(23), 452-473.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Cook-Sather, A. (2003). Movements of mind: Thematrix, metaphors and re-imaging education. *Teachers College Record*, 105(6), 946-977.
- Cuccia, T., Guccio, C., & Rizzo, I. (2016). The effects of UNESCO World Heritage List inscription on tourism destinations performance in Italian regions. *Economic Modelling*, 53, 494- 508.
- Çapar, G. & Yenipınar, U. (2017). Kültürel ve doğal mirasın sürdürülebilirliğinde turist rehberlerinin rolüne ilişkin turist algısı. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 20(38), 397-423.
- Dai, L., Wang, S., Xu, J.; Wan, L. & Wu, B. (2017). Qualitative analysis of residents' perceptions of tourism impactson historic districts: A case study of Nanluoguxiang in Beijing, China. *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*, 16, 107-114.
- Ekinci, O. (2003). Kültürel ve doğal mirasın korunması. G. Tarı (Editör), Kültürel Açından Avrupa Birliğine Yaklaşım Sempozyumu, 22-24 Kasım 2001, Ofset Filmcilik Matbaacılık, İstanbul.
- Emre, G. (2017). 1 Nisan 2021 tarihinde Kültürel Mirasın Korunması (e-kitap). İstanbul: İstanbul Üniversitesi http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kulturelmiras_ao/kmkorunmasi.pdf adresinden alınmıştır.
- Eryazıoğlu, E. (2021). İstanbul'un tarihi alanları'nda koruma sürecinin haklar bağlamında incelenmesi. *MEGARON*, 16(1), 116-128.
- Grmuša, M., Šušnjar, S. & Tanović, M. L. (2020). The attitudes of the local population toward the importance of cultural and historical heritage. *Journal of the Geographical Institute "Jovan Cvijić" SASA*, 70(3), 299-307.
- Gültekin, N.T. & Uysal, M. (2018). Kültürel miras bilinci, farkındalık ve katılım: Taşkale köyü örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 2030-2065.
- Gümüşçü, O. (2018). Tarihi coğrafya ve kültürel miras. *Erdem*, 75, 101-120.
- Günden, B. (2021). *Yükseköğrenim gören bireylerin somut kültürel mirasa yönelik tutumları ile kültürel miras kavramına ilişkin metaforik algıları üzerine bir çalışma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün., Nevşehir.
- Günden, B. & Güneren Özdemir, E. (2021). Turist rehberi ile kültürel miras ve turizm meslek elemanı adaylarının kültürel miras algıları üzerine bir çalışma. *Journal of Tourism Research Institute*, 2(1), 17-32.
- Güner, N. (2013). Öğretmen adaylarının matematik hakkında oluşturdukları metaforlar. *NWSA Education Sciences*, 8(4), 428-440.
- Jagielska-Burdak, A., Pszczyński, M., & Stec, P. (2021). Cultural heritage education in UNESCO cultural conventions. *Sustainability*, 13(6), 3548.
- Karaca Yılmaz, Ş., Akkuş, G., Şahbudak, E. & Işkın, M. (2017). Kültürel miras farkındalığı: Cumhuriyet üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama çalışması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 9(16), 86-100.
- Keskin, M. & Saçlı, Ç. & Efe, D. (2020). Turizm öğrencilerinin Hatay ili somut kültürel miras değerine yönelik algıları: İskenderun Teknik Üniversitesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 335-343.
- Kiper, P. (2004). Küreselleşme sürecinde kentlerimize giren yeni tüketim mekânları ve yitirilen kent kimlikleri. *Planlama Dergisi*, 4, 14-18.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47- 72.
- Köroğlu, Ö., Yıldırım, H. U. & Avcıkurt, C. (2018). Kültürel miras kavramına ilişkin algıların metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(1), 98-113.
- Lowery, D. (2013). Helping metaphors take root in the EFL classroom. *English Teaching Forum*, 1, 12-17.
- Nakip, M. & Yaraş, E. (2017). SPSS uygulamalı pazarlamada araştırma teknikleri (4. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Rahil, N. R. M., Ghani, M. Z. A., & Sarkom, Y. (2020). Archite cutorial heritage value sand sense of place of Kampung Morten, Melaka. *Planning Malaysia*, 18(14), 33-46.
- Saban, A. Koçbeker, B.N. & Saban, A. (2006). Öğretme adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Saban, A. (2008a). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2008b). İlköğretim I. Kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.

- Sarı, C., Kılıç, A. F., Güven, S., & Yaşar, H. B. (2020). Üniversite öğrencilerinin kültürel miras kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 2(1), 334-353.
- Selanik Ay, T. & Kurtdele Fidan, N. (2013). Öğretmen adaylarının “kültürel miras” kavramına ilişkin metaforları. *Türk Araştırmaları*, 8(12), 1135-1152.
- Stephens, J. & Tiwari, R. (2015). Symbolic states: community identity and empowerment through heritage. *International Journal of Heritage Studies*, 21(1), 99-114.
- Sundberg, M. (2016). Heritage perceptions: A Study of south west minneapolis. Retrieved from the University of Minnesota Digital Conservancy, <https://hdl.handle.net/11299/182114> adresinden alınmıştır.
- Tunç, A. & Atılğan, A. (2017). Algı üzerine kurulu yönetsel bir anlayış: Algı'nın yönetimi. *International Journal Of Disciplines Economics Administrative Sciences Studies (IDEA studies)*, 3(5), 228-238.
- Türker, A. & Çelik, İ. (2012). Somut olmayan kültürel miras unsurlarının turistik ürün olarak geliştirilmesine yönelik alternatif öneriler. *Yeni Fikir Dergisi*, 9, 86-98.
- Ürün, Ş. (2016). Dünya kültürel ve doğal mirasın korunmasına dair sözleşme: doğal miras alanları başvuru, adaylık ve değerlendirme süreçleri. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Ankara.
- Varol, F. (2020). Sürdürülebilir kültürel miras yönetimi: Turizm paydaşlarına yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 22(4), 1140-1156.
- Yıldız, C., Çekmez, E. & Bütüner, S. Ö. (2012). Fenomenografik araştırma yöntemi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(2), 77-102.

Extended Abstract

Purpose

The aim of this study is to metaphorically determine the perceptions of the local people living in Mersin regarding the cultural heritage.

Methodology

In this study, phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used. In the study, the facts about the cultural heritage of the local people living in Mersin were examined. The study group of the research consisted of 417 participants from the local people living in Mersin. The data for the research was collected by questionnaire method. In the survey, there was an open-ended question to determine the perceptions of the people who will respond to the research, along with questions about the demographic characteristics of the respondents. Through an open-ended question, the participants were asked "Cultural heritage is like... Because ..." were asked to complete the sentence. In this study, which aims to determine the perception levels of the participants towards cultural heritage through metaphor, the imaginary link in the mind related to the main theme of the metaphor with the word "like", and the reason for the meaning imagined with this metaphor with "because ..." has been tried to be determined (Köroğlu et al., 2018: 101). These sentences formed the data source of the study. In the analysis of the metaphors developed by the participants, previous studies using the metaphor method were used (Saban, 2009; Köroğlu et al., 2018; Selanik Ay & Kurtdede Fidan, 2013). These categories are; (1) Cultural heritage in terms of importance, (2) Cultural heritage in terms of social values, (3) Cultural heritage in terms of vital values, (4) Cultural heritage in terms of attractiveness, (5) Cultural heritage in historical terms and (6) Cultural heritage as an illuminating element developed as in heritage.

Results

In this study, 417 local people living in Mersin participated. It is seen that 64.5% of the participants are women and 35.5% are men. Considering the age characteristics, the highest rate was formed by the participants in the "31-40" age range with 35.7%. It is seen that 39.8% of the participants are "single" and 60.2% are "married". It was determined that 46.5% of the participants were "undergraduate" graduates. When the distribution of the participants according to occupations is analyzed, 47.2% of them are in the "civil servant", 11.5% in the "student", 9.8% in the "worker", 18.9% in the "other" occupational group and it was determined that 12.5% of them did not work in any job. When the income status of the participants is evaluated, 18.9% of them are "low", 10.3% are "below middle", 54.2% are "medium", 16.5% are "above middle and high". It has been determined that they have income level. 93 metaphors related to the concept of cultural heritage were developed by the participating local people living in Mersin and these metaphors were grouped under 6 categories. It was seen that 41% of the participants developed metaphors in this category and the metaphor expressions they developed the most were "treasure (f=50)", "gold (f=19)" and "value (f=7)". It was found that 110 participants developed 20 metaphors in the cultural heritage category in terms of importance. It was found that 47 participants developed 22 metaphors in the cultural heritage category in terms of social values. It was determined that 17.88% of the participants developed metaphors in this category and the metaphor expressions they developed the most were "national value (f=8)", "past-future (f=6)" and "future (f=5)". It was found that 19 participants developed 12 metaphors in the cultural heritage category in terms of vital values. It was determined that 7.22% of the participants developed metaphors in this category and the metaphor expressions they developed the most were "child (f=6)", "breath (f=2)" and "source of life (f=2)". It was found that 13 participants developed 11 metaphors in the cultural heritage category in terms of attractiveness. It was determined that 4.94% of the participants developed metaphors in this category. Some of these metaphors are "wine (f=2)", "film (f=2)" and "orchid flower (f=1)". It was found that 42 participants developed 11 metaphors in the historically cultural heritage category. It was determined that 15.96% of the participants developed metaphors in this category and the metaphor expressions they developed the most were "past (f=10)", "history (f=10)" and "memory (f=8)". As an illuminating element, it was found that 32 participants developed 17 metaphors in the cultural heritage category. It was observed that 12.17% of the participants developed metaphors in this category and the metaphor expressions they developed the most were "mirror (f=10)", "light (f=4)" and "guide (f=2)".

Conclusion and discussion

In this study, which was conducted to determine the perceptions of the local people living in Mersin about the cultural heritage, 417 participants were asked to develop metaphors and state the reason for the developed metaphor. As a result of the analysis of the data of 263 participants, who were determined to have produced valid

metaphors, it was determined that a total of 93 metaphors were developed. When the aforementioned metaphor expressions and the data grouped under 6 categories based on their justifications were compared, it was seen that the most metaphors were developed in the category of "cultural heritage in terms of importance".

The findings of the current study are in line with the findings of Koroğlu et al. (2018); Selanik-Ay & Kurtdede-Fidan (2013) and Günden & Güneren (2021) studies in which the perception of cultural heritage is tried to be determined through metaphors. However, Sarı et al., (2020) found in their study that the most metaphor was developed in the category of "cultural heritage in terms of social values" and the most produced metaphor was "tradition and custom". In her study, Sundberg (2016), which tries to determine the descriptive perceptions of the local people about the concept of cultural heritage, found that the participants mostly describe their perception of heritage with the concepts of "history" and "culture".

It is seen that all of the metaphors developed for cultural heritage in the study are positive metaphor expressions. Considering the reasons for metaphors, cultural heritage; values that reflect the past, carry the present to the future and shed light on the future. Unlike this study, in order to determine perceptions about cultural heritage, it is possible to reveal deeper and different views by using the interview technique.